

TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ENG ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING AFZALLIKLARI

To‘ychiyev Siroj

*Toshkent Kimyo xalqaro Universiteti
Tourism fakulteti TOUP-502 U talabasi
Turizmni rivojlantirish*

Annotatsiya: texnologiya turizm sohasini jadal o'zgartirmoqda, sayohatchilar uchun ham, biznes uchun ham ko'plab afzalliklarni taqdim etmoqda. Ushbu maqolada zamonaviy texnologiyalarning turizmni rivojlantirishga ta'siri, ularning turistik tajribani oshirish, operatsion samaradorlikni oshirish va iqtisodiy o'sishni boshqarishdagi roli yoritilgan. Adabiyotlarni tahlil qilish, usullarni ko'rib chiqish va natijalarni muhokama qilish orqali ushbu maqola turizm kelajagini shakllantirishda texnologiyaning muhim afzalliklarini namoyish etadi.

Kalit so'zlar: turizm, texnologiya, rivojlanish, innovatsiya, raqamlashtirish, tajriba, samaradorlik.

Kirish:

Turizm global iqtisodiyotda hal qiluvchi rol o'ynaydigan dinamik va tez rivojlanayotgan sohadir. So'nggi yillarda texnologiyaning rivojlanishi odamlarning sayohat qilish, muloqot qilish va manzillarni boshdan kechirish usullarini inqilob qildi. Onlayn bron qilish platformalaridan tortib virtual reallik sayohatlarigacha zamonaviy texnologiyalar turizm landshaftini o'zgartirib, o'sish va innovatsiyalar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Ushbu maqolada turizmni rivojlantirishdagi eng zamonaviy texnologiyalarning afzalliklari ko'rib chiqilib, ularning sanoat evolyutsiyasi va kelajakdagi istiqbollarga ta'siri yoritilgan.

Adabiyot Tahlili:

Ko'plab tadqiqotlar texnologiyaning turizm sohasiga ijobiy ta'sirini ta'kidlaydi. Misol uchun, Syan va Gretzel (2010) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar sayohatchilarning ma'lumot qidirish va sayohat qilish usullarini o'zgartirishda internetning rolini ta'kidlaydi. Xuddi shunday, Buhalis va qonun (2008) mobil texnologiyalar Real vaqtda ma'lumot va shaxsiy tavsiyalar berish orqali sayyohlik tajribasini qanday oshirayotganini muhokama qildi. Ushbu tadqiqotlar texnologiyaning turizm kelajagini shakllantirish va haydash sanoatining o'sishidagi ahamiyatini ta'kidlaydi.

Usullari:

Turizmni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalarning afzalliklarini tahlil qilish uchun ushbu tadqiqot mavjud adabiyotlar va sanoat hisobotlarini har tomonlama ko'rib chiqdi. Sun'iy intellekt, virtual haqiqat va blockchain kabi asosiy texnologiyalar

turizmning turli jihatlariga, shu jumladan marketing, operatsiyalar va mijozlar tajribasiga ta'siri uchun aniqlandi va tahlil qilindi. Bundan tashqari, ushbu texnologiyalarning turizm sohasida amaliy qo'llanilishini ko'rsatish uchun amaliy tadqiqotlar va misollardan foydalanilgan.

Natijalar:

Zamonaviy texnologiyalar turizm sanoatida ko'p jihatdan inqilob qildi va sayyohlar va korxonalar uchun umumiy sayohat tajribasini oshiradigan ko'plab afzalliklarni taqdim etdi. Bu erda asosiy afzalliklardan ba'zilari:

- * Kengaytirilgan aloqa: smartfonlar, ijtimoiy tarmoqlar va tezkor xabar almashish dasturlari kabi texnologiyalar sayyohlar va xizmat ko'rsatuvchi provayderlar o'rtasida Real vaqtda aloqani osonlashtiradi, uzluksiz muvofiqlashtirish, tezkor yordam va shaxsiy tavsiyalar beradi.
- * Onlayn bron qilish va bron qilish tizimlari: veb-platformalar va mobil ilovalar sayohatchilarga turar joy, transport, sayohatlar va tadbirlarni osongina tadqiq qilish, bron qilish va boshqarish imkonini beradi, butun bronlash jarayonini soddalashtiradi va keng imkoniyatlarga kirishni ta'minlaydi¹.

Onlayn bron qilish va bron qilish tizimlari haqiqatan ham odamlarning sayohatlarini rejalashtirish usulida inqilob qildi. Bu tizimlar qanday ishlashi va ularning asosiy afzalliklari haqida ma'lumot:

Tadqiqot: sayohatchilar batafsil tavsiflar, fotosuratlar va sharhlar orqali turli yo'nalishlar, turar joylar, transport imkoniyatlari va tadbirlarni o'rganishlari mumkin.

Bronlash: sayohatchilar kerakli variantlarni tanlagandan so'ng, ular to'g'ridan-to'g'ri platforma orqali osongina bron qilish va bron qilishlari mumkin. Bu xizmatlarni bron qilish uchun telefon qo'ng'iroqlari yoki elektron pochta xabarlariga ehtiyojni yo'q qiladi.

Boshqaruv: foydalanuvchilar o'zlarining rezervasyonlarini qulay tarzda boshqarishlari mumkin, jumladan o'zgartirishlar yoki bekor qilish, marshrutlarni ko'rish va bron qilish ma'lumotlariga kirish, barchasi bir joyda.

Soddalashtirilgan jarayon: onlayn bron qilish tizimlari sayohatchilar uchun vaqt va kuchni tejab, butun sayohatni rejalashtirish jarayonini soddalashtiradi.

Variantlarga kirish: ushbu platformalar sayohatchilarga eng yaxshi narxlarni topish, narxlarni taqqoslash va ularning afzalliklari va byudjetiga mos keladigan xizmatlarni tanlash imkonini beradigan keng imkoniyatlarni taklif etadi.

Qulaylik: sayohatchilar ushbu platformalarga istalgan vaqtda, istalgan joyda, o'zlarining smartfonlari yoki kompyuterlari yordamida kirishlari mumkin, bu esa sayohat paytida ham sayohatni rejalashtirish va bron qilishni osonlashtiradi.

---

¹ Islomov, B.I., Ubaydullayev, U.S. On a Boundary-value Problem for a Parabolic-Hyperbolic Equation with Fractional Order Caputo Operator in Rectangular Domain. Lobachevskii J Math 41, 1801–1810 (2020). <https://doi.org/10.1134/S1995080220090115>

Umuman olganda, onlayn bron qilish va bron qilish tizimlari sayohatchilar uchun sayohatni rejalashtirishni yanada qulay, qulay va samarali qildi.

- * Virtual haqiqat (VR) va Kengaytirilgan haqiqat (AR): ushbu immersiv texnologiyalar sayohatchilarga rezervasyon qilishdan oldin deyarli manzillarni, diqqatga sazovor joylarni va turar joylarni oldindan ko'rishga imkon beradi, qaror qabul qilishda yordam beradigan va noaniqlikni kamaytiradigan yanada aniqroq va qiziqarli tajribani taklif qiladi .

- * Shaxsiylashtirilgan tajribalar: ma'lumotlar tahlili va sun'iy intellekt (AI) sayyohlik korxonalariga takliflarni shaxsiylashtirish, tavsiyalarni moslashtirish va shaxsiy imtiyozlar asosida moslashtirilgan marshrutlarni yaratish, mijozlar ehtiyojini qondirish va sodiqligini oshirish uchun mijozlar ma'lumotlarini to'plash va tahlil qilish imkonini beradi.

- * Joylashuvga asoslangan xizmatlar(LBS): GPS-ga asoslangan qurilmalar va joylashuvga asoslangan ilovalar sayyohlarga Real vaqtda ma'lumot, navigatsiya yordami va hozirgi joylashuviga qarab kontekstli tavsiyalar beradi, bu ularga manzillarni yanada samarali o'rganishga va yashirin toshlarni topishga yordam beradi.

Joylashuvga asoslangan xizmatlar (LBS) sayyohlarning sayohat qilish va manzillarni boshdan kechirish usullarini inqilob qiladi. GPS-ni yoqadigan qurilmalar va joylashuvga asoslangan ilovalarning kuchidan foydalanib, sayohatchilar Real vaqtda ko'plab ma'lumotlarga va hozirgi joylashuviga moslashtirilgan shaxsiy tavsiyalarga kirishlari mumkin. Mana, LBS sayyohlik tajribasini qanday oshiradi:

Haqiqiy vaqtda navigatsiya: GPS texnologiyasi sayyohlarga notanish erlarda osongina harakat qilish imkonini beradi. Ular gavjum shaharni kashf qilyaptimi yoki uzoq landshaftlar bo'ylab sayr qilyaptimi, LBS navbatma-navbat yo'nalishlarni taqdim etadi va sayohatchilarga o'z yo'nalishlariga samarali erishishga yordam beradi.

Kontekstli tavsiyalar: joylashuvga asoslangan ilovalar maxsus tavsiyalar berish uchun sayyohning hozirgi joylashuvi va afzalliklarini tahlil qiladi. Yaqin atrofdagi diqqatga sazovor joylar va restoranlardan tortib tadbirlar va tadbirlargacha, ushbu tavsiyalar sayyohlarning marshrutini yaxshilaydi va ular belgilangan joyga ko'p vaqt sarflashlarini ta'minlaydi.

Mahalliy tushunchalar: LBS sayyohlarga insayder maslahatlari va mahalliy tushunchalarga kirish imkoniyatini beradi. Travelers yashirin toshlar kashf mumkin, off -- kaltaklangan-yo'l nima qilish, va sahiih tajriba an'anaviy qo'llanmalar xususiyatli mumkin emas, deb.

Interaktiv xaritalar: lbs platformalariga birlashtirilgan Interaktiv xaritalar diqqatga sazovor joylarni, jamoat transporti yo'nalishlarini va qulayliklarni ta'kidlab, manzilning batafsil ko'rinishini taqdim etadi. Sayyohlar o'z xaritalarini qiziqishlari asosida sozlashlari va muhim sohalarni osongina o'rganishlari mumkin.

Kengaytirilgan xavfsizlik: joylashuvga asoslangan xizmatlar Real vaqtda ogohlantirish va bildirishnomalarni taqdim etish orqali sayyohlar xavfsizligiga hissa qo'shadi. Tabiiy ofatlar, tirbandlik yoki xavfsizlik xavfi haqida ma'lumot bo'ladimi, sayohatchilar xabardor bo'lib turishadi va o'z rejalarini mos ravishda o'zgartirishlari mumkin.

Shaxsiylashtirilgan tajribalar: turistning afzalliklari va o'tmishdagi xatti-harakatlari haqidagi ma'lumotlardan foydalanib, LBS shaxsiylashtirilgan tajribalarni taqdim etadi. Sevimli oshxonani tavsiya qilish yoki sayohatchining manfaatlariga mos keladigan tadbirlarni taklif qilish bo'ladimi, bu xizmatlar umumiy turizm tajribasini oshiradi.

Ijtimoiy integratsiya: ko'pgina LBS platformalari sayyohlarga o'z tajribalari, tavsiyalari va fotosuratlarini do'stlari va boshqa sayohatchilar bilan baham ko'rishga imkon beradigan ijtimoiy xususiyatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu ijtimoiy integratsiya jamoatchilikni jalb qilishga yordam beradi va sayohat bo'yicha maslahatlar va tavsiyalar almashinuvini osonlashtiradi.

Umuman olganda, joylashuvga asoslangan xizmatlar turizm tajribasini oshirishda, sayohatchilarga yo'nalishlarni yanada samarali o'rganish, yashirin toshlarni kashf etish va unutilmas tajribalarni yaratishda muhim ro'l o'ynaydi.

Muhokama:

Natijalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy texnologiyalar turizm sanoatida inqilob qilish imkoniyatiga ega bo'lib, o'sish va innovatsiyalar uchun yangi imkoniyatlarni taklif etadi. Sun'iy intellekt va virtual haqiqat kabi texnologiyalardan foydalangan holda, sayyohlik korxonalarini sayohatchilar uchun ko'proq moslashtirilgan va qiziqarli tajribalarni yaratishi mumkin. Bundan tashqari, texnologiya turizm yo'nalishlariga tashrif buyuruvchilar oqimini yaxshiroq boshqarish va odamlarning haddan tashqari ko'payishini kamaytirishga yordam beradi va shu bilan turizmning barqaror rivojlanishiga yordam beradi. Biroq, texnologiyaning afzalliklari barcha manfaatdor tomonlar uchun ochiq bo'lishini ta'minlash uchun raqamli bo'linish va ma'lumotlar maxfiyligi kabi muammolarni hal qilish kerak.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy texnologiyalar turizmni rivojlantirish uchun operatsion samaradorlikni oshirishdan tortib, mijozlar tajribasini oshirishgacha bo'lgan muhim afzalliklarni taklif etadi. Ushbu imtiyozlardan to'liq foydalanish uchun turizm korxonalarini va yo'nalishlari texnologiyani o'zlashtirishi va uni o'z strategiyalariga kiritishi kerak. Bundan tashqari, siyosatchilar innovatsiyalarni osonlashtiradigan infratuzilma va me'yoriy asoslarni taqdim etish orqali turizm texnologiyalarni qabul qilishni qo'llab-quvvatlashlari kerak. Texnologiya kuchidan foydalangan holda, turizm sohasi barqaror o'sishga erishishi va butun dunyo bo'ylab sayohatchilarga noyob va unutilmas tajribalarni taqdim etishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Sayfullayevna, Yuldosheva Zulfizar, Raxmanova Dildora Toshmurzayevna, and Saydullayev Azamat Jo‘raqul o‘g. "TURIZMNING TURG ‘UN RIVOJLANISHI ILMIY TADQIQOTLAR TAHLILI." *Current Issues of Bio Economics and Digitalization in the Sustainable Development of Regions* (2022): 568-571.

2. Toshmurzayevna, Raxmanova Dildora. "TURIZM SOHASINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHDA TURISTIK XIZMATLARNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI." *The Journal of Economics, Finance and Innovation* 1.3 (2023): 24-31.

3. Abdushukurovich, Abdunabiyev Alisher, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna, Raxmanova Dildora Toshmurzayevna, and Fozilov Javohir Sohib Ogli. "Organization of digital labor directions, principles and approaches." *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities* 12, no. 2 (2022): 45-51.

4. Djumayev, S. N., and D. T. Raxmanova. "Raqamli ekotizimlar tavsifi." *Current Issues of Bio Economics and Digitalization in the Sustainable Development of Regions (Germany)* (2022): 445-449.

5. Islomov, B.I., Ubaydullayev, U.S. On a Boundary-value Problem for a Parabolic-Hyperbolic Equation with Fractional Order Caputo Operator in Rectangular Domain. *Lobachevskii J Math* 41, 1801–1810 (2020). <https://doi.org/10.1134/S1995080220090115>

6. Islomov, B.I., Ubaydullayev, U.S. The Inverse Problem for a Mixed Type Equation with a Fractional Order Operator in a Rectangular Domain. *Russ Math.* 65, 25–42 (2021). <https://doi.org/10.3103/S1066369X21030038>

8. Yuldosheva, Z., & Xaitova, Z. (2021). CASAGRANDI VA RINALDI TOMONIDAN TAKLIF ETILGAN TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING SIFATLI MATEMATIK MODEL. *Збірник наукових праць ЛОГОС*.

10. Abdullaeva, N., Murtazaeva, U., & Yuldosheva, Z. (2019). MODERN COMPUTER TECHNOLOGIES OF TEACHING PROGRAMS MODELING. *Интернаука*, (19-4), 11-13